

‘Ο μὴ ίκανὸς ἡ ὁ μὴ γινώσκων νὰ διοικῇ τὸν οἰκόν του, συνήθως ἐπὶ γυναικός. Συνών. ἀνοικοκύρευτος.

άκοη ἡ, σύνηθ. καὶ Πόντ. (Άμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἰν. Οφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) ἀκόη Καλαβρ. (Μπόβ.) ἀκογή Ποντ. (Κερασ. Χαλδ.) Χίος κ.ά. ἀκονή σύνηθ. ἀκονγή Θράκ. (Μάδυτ.) Χίος κ.ά. ἀκ'γή Θράκ. (Μάδυτ. κ.ά.) Κυδων. Λέσβ. ἀκούη Ρόδ. ἀκοὰ Πελοπν. (Μάν.) ἀκονὰ Κεφαλλ.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. ἀκοή. Οἱ τύπ. ἀκογὴ καὶ ἀκονγὴ κατ' ἀνάπτυξιν συνοδίτου φθόγγου. Οἱ τύπ. ἀκ'γὴ ἐκ τοῦ ἀκονγῆ. Οἱ τύπ. ἀκόη καὶ ἀκούη παροξύνονται ἀναλογικῶς κατὰ τὸ πλάτη, μέτρια κττ. Ἰδ. ΓΧατζιδ. MNE 1,555. Οἱ τύπ. ἀκονὰ εἶναι Δωρικός. Ἰδ. ΓΧατζιδ. MNE 1,72.

1) Η δύναμις, ἡ αἰσθησις τοῦ ἀκούειν κοιν. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.) Πόντ. (Άμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἰν. Οφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.): ‘Ακοή πόχει! πολλαχ. ‘Εχει καλὴν ἀκονή Σίφν. Σύμ. Χάνω τὴν ἀκοή μου (παθαίνω κώφωσιν) Κεφαλλ. Κρήτ. Σίφν. κ.ά. ‘Εχασεν τὴν ἀκοήν ἀτ’ Τραπ. Χαλδ. ‘Επαθένει ἡ ἀκοή μου, κουφάθηκα Κύθν. Παίρων τὴν ἀκοή (καθιστῶ τινα κωφὸν) Ζάκ. Κεφαλλ. Κρήτ. κ.ά. Οἱ νεράιδες τοῦ πήρανε τὴν ἀκοή (πβ. παίρων τ' ἀφτιὲ) Κρήτ. Ποῦ νά ‘βγῃ ἡ ἀκοή σου! (νὰ χάσῃς τὴν ἀκοήν σου!) Ιων. (Κρήτ.) || Ποίημ.

Μὲ βροχίσματα σαλεύει | ποῦ τρομάζει ἡ ἀκοή
(τρέμει τις ἀκούων) ΔΣολωμ. 26. ‘Ηδη παρ’ Ομ. Π 634
‘ὅρυμαγδὸς δρωρεν | οὐρεος ἐν βήσσῃς, ἔκαθεν δέ τε
γίνεται ἀκούη’ καὶ Θουκ. 7,70,6 «ἐκπληξέν τε ἄμα καὶ
ἀποστέρησιν τῆς ἀκοῆς». 2) Ἐκεῖνο ὅπερ ἀκούομεν,
ἡ φήμη περὶ τινος Εῦβ. (Αὐλωνάρ. Κάρυστ. Κονίστρ.)
Θήρ. Κάρπ. Κάσ. Κυδων. Κύπρ. Μεγίστ. Νάξ. Πελοπν.
(Λακων. Μάν.) Ρόδ. Στερελλ. (Άμφισσ.) Χίος Σύμ.:
‘Ἐσὺ ἔχεις τὴν ἀκοήν πᾶς εἰσαι καλὸς Θήρο. ‘Ηβγεν τον
κακὴ ἀκοή (έδυσφημήθη) Σύμ. Δὲν ἔχει καλὴ ἀκονή Κάρυστ.
‘Ηβγι-ῆ-η ἀκ'γή σ' | σὲ οὐλον τοὺν κόσμον (εγινες διαβόη-
τος) Κυδων. ‘Ἐν’ καλὴ ἡ ἀκονή σου Κύπρο. Ποῦ δὲν ἐντρέ-
πεται καλοπερνᾶ, μ' ἔχει κακὴν ἀκονήν Κάρπ. Τὸν ἐτρανίζασι
καὶ τὸν ἐρρίζασιν κάτω ἀφ' τὸν κρεμὸν καὶ δὲν ἐπόμεινεν
μηδὲ ἡ ἀκονγή τον (οὐδὲν ἡκούσθη περὶ αὐτοῦ) Χίος
|| Παροιμ. ‘Ο λύκος ἔχει τὴν ἀκονή το' | ἡ ἀλεποῦ τρώει
τ' ἀρνί (οὗτις ἡ φήμη περὶ τῆς ἀρετῆς ἡ κακίας τινὸς
καλύπτει τὴν ἀντίθετον πραγματικότητα) Αὐλωνάρ. ‘Ο
Μάις ἔχει τὴν ἀκοή καὶ ὁ Θεριστῆς τὴν πεῖνα (συνών. τῇ
προηγουμένῃ) ἄγν. τόπ. Καλὴ ἀκοή σ' τὸ θεριστή, μὴ σπείρη,
μὴ θερίσῃ (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Σύμ. Τῶν ἀρχόδων
παιδὶ μὲ τὴν ἀκονή παρενέγουνται ‘Απύρανθ. || ‘Ἄσμ.

Μάννα μου, δέντρον πόπεσε, μάννα μου, τουπαρίσσου
το' ἡ ἀκονή του θ' ἀκοντῆς σ' Ἀνατολή, σὲ Δύσι
Μεγίστ.

‘Ε, Παναγώτα γνωστικειά, | ἔβγαλες νάμι κι ἀκοὰ
‘σ τὰ μέρη τὰ προσηλακά
(νάμι = δονομα φημισμένον) Μάν.

Κ' ἔγινε μέγας ἀρχηγός, | ἔβγαλε νάμι κι ἀκοή
Πελοπν. (Λακων.) Η σημ. καὶ ἀρχ. Πβ. Θουκ. 1,4 «Μίνως
γὰρ παλαίταος δν ἀκοῆ ἴσμεν». Καὶ μεταγν. Πβ. Κ. Δ.
(Ματθ. Εὐαγγ. 4,24) «καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοή αὐτοῦ εἰς ὅλην
τὴν Συρίαν», αὐτόθ. 14,1 «ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἡκουσεν
‘Ηρώδης ὁ τετράρχης τὴν ἀκοήν Ἰησοῦ». Συνών. ἀκού-
σμα, δονομα. 3) Ὁνομασία, κλῆσις, δονομα σύνηθ. καὶ
Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.) : Τὴν ἀκονή τὴν
ξέρω, ἀλλὰ τί πρᾶμα εἶναι δὲν τὸ ξέρω (οἷον τῆς μπα-

νάνας) σύνηθ. Μετὰ τῶν προθ. ἀπὸ καὶ ἐκ μετὰ γενικ. ἡ
καθ' ἀπλῆν γενικ. συνήθως μετὰ τοῦ ρ. ἔχω (δηλ. μανθάνω
τι, γνωμίζω τι μόνον κατ' ὄνομα παρ' ἄλλων ἀκούσας, οὐχὶ
αὐτὸς ἰδὼν) πολλαχ. : ‘Απ' ἀκονῆς τό χω Λακων. Εἶδες
τὸ βασιλέα; — ‘Απ' ἀκονῆς τό χω αὐτόθ. ‘Απ' ἀκ'γῆς ἡ
ἀκ'γῆς τό χων Λέσβ. ‘Ξ ἀκονῆς Εῦβ. (Κονίστρ.) Μακεδ.
(Καταφύγ.) Στερελλ. (Αίτωλ.) ‘Ξ ἀκονῆς ηξιραν οἱ γουνέοι
μας οὐλα αὐτεῖνα πᾶς θὰ γέν' νι Αίτωλ. ‘Ξ ἀκονῆς μου
Κονίστρ. Τό χω ἀκονῆς “Ανδρ. ‘Εχω ἀκονγῆς πᾶς τὸν
πῆγαν | τὴν Πόλι Θράκ. (Γανόχ.). Καὶ κατ' αἰτιατ. ὡς
κατηγορούμενον τοῦ ἀντικειμένου Θράκ. Κερασ. Χαλδ. :
‘Ακοή τό χω Θράκ. ‘Ακοήν ἀς ἔγης ἀτο (μάθε το παρ' ἐμοῦ)
Κερασ. Χαλδ. || Παροιμ. ‘Απ' ἀκονῆς ἀλέθ’ ὁ μύλος (οὗτι
καθὼς ὁ θόρυβος τοῦ μύλου πείθει πάντα ὅτι δὲν ἀργεῖ
καὶ δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ μάθῃ τοῦτο δι' αὐτοψίας, οὐτω
καὶ τοὺς ἀνθρώπους τιμῶμεν κατὰ τὴν ἀγαθὴν αὐτῶν
φήμιην χωρὶς νὰ εἶναι ἀνάγκη ἡμεῖς αὐτοὶ νὰ λάβωμεν
πειραν τῆς ἀρετῆς των) Νάξ. (Γαλανάρ.) κ.ά. Η χρῆσις
ηδη ἀρχ. Πβ. Πλάτ. Φαιδ. 61d «ἄγω ἐξ ἀκοῆς περὶ¹
αὐτῶν λέγω» καὶ Θεαίτ. 201b «ἔξ ἀκοῆς κρίνοντες».
Συνών. ἀκονστάτα. 4) Τὸ δι' οὖν ἀκούομεν, τὸ οὖς
Θράκ. (Μάδυτ.) Κεφαλλ. Κρήτ. Μέγαρ. Μύκ. Νάξ. (Απύ-
ρανθ. Κορων.) Ρόδ. : ‘Ημπε μέσο' | τὴν ἀκοή μου τὸ νερὸ
Ρόδ. Τοῦ φ' τεύω τσεροπάνν' μέσο' | τὴν ἀκοή Μύκ. Βοΐζει
ἡ ἀκοή μου Κρήτ. Πονεῖ ἡ ἀκοή μου Μέγαρ. Νάξ. Μοῦ
τρώει ἡ ἀκ'γή μ' Μάδυτ. Μδοπασες μὲ τὴν πολυλογία σου
τὴν ἀκονὰ Κεφαλλ. Η φωνή του τρυπάει τὴν ἀκονὰ αὐτόθ.
‘Η σημ. καὶ ἀρχ. Πβ. Σαπφ. 2,12 «ἐπιφρόμβεισι δ' ἀκοναι»,
‘Αριστοτ. Πολιτ. 1287b,27 «δυοῖν δύμασι καὶ δυσὶν ἀκοαῖς
κρίνειν». 5) Κρόταφος Λυκ. (Λιβύσσ.) Πόντ. (Άμισ.
Κερασ. Κοτύωρ. Οφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.): ‘Εντωτες με
ἀπέσο' | σὴν ἀκοή ‘Οφ. ‘Εχτύπεσεν ἀπέσο' | σὴν ἀκοήν
κ' ἐσκότωσεν ἀτον Τραπ. Χαλδ. ‘Σ σὴν ἀκοή μ' ἐκόντεψεν
νὰ ἔρται ἡ πέτρα ντὸ ἔσυρες Κερασ. 6) Τὸ ἔκκριμα τοῦ
ἀκουστικοῦ πόρου τοῦ ὥτος, ἡ κυψελή Θράκ. (Μάδυτ.)
Ρόδ.

ἀκοῖδι τό, Ηπ.

‘Ἐκ τοῦ μεσν. οὖσ. ἀκοῖδιον.

‘Η ἀκοή, τὸ οὖς: Αἴνιγμ. Τὰ φεγγίδια, τ' ἀκοῖδια, ὁ
ζουρνᾶς κ' ἡ τραχαγγέλω (τὰ τέσσαρα αἰσθητήρια τοῦ
προσώπου).

ἀκοίλιαστος ἐπίθ. Νάξ. (Απύρανθ.)

‘Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *κοιλιαστὸς <κοι-
λιάζω.

‘Ἐπὶ τοίχου καὶ ἐν γένει τοιχώματος, ὁ μὴ παθὼν ἐξόγ-
κωσιν ἔνθ' ἀν.: ‘Ακοίλιαστό | ν' ἀκόμα τὸ πεζούλλι, μὰ
φαίνεται μου πᾶς ἐξεκόλλησε γαὶ θά | φθη κάτω μὲ πρώτη
βροχή.

ἀκοιλοπόνητος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀκοιλοπόνιστος Νάξ.
(Απύρανθ.)

‘Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *κοιλοπονητὸς
<κοιλοπονῶ.

Χωρὶς πόνους τῆς κοιλίας, ἄνευ ὀδίνων: ‘Ηκαμεν ἔνα
γιὸ κ' ἡκαμέ δονε κι ἀκοιλοπόνιστο, μάτι μὴ δὴ διάση!

ἀκοίλωτος ἐπίθ. Πόντ. (Τραπ.)

‘Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *κοιλωτὸς <κοι-
λώνω.

‘Ο μὴ κοιλανθείς, οἶον ὑπὸ κτυπήματος, ὁ μὴ σχημα-
τίσας κοιλότητα: ‘Ακοίλωτον ἔν | ἡ τεντσερὲ (οἱ τέντζερες).

